

Kamu kurumlarının STÖ'lere sağlayacağı Finansman için Model Standartlar

Mayıs 2023

Funded by
the European Union

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmekte ve B&S Europe liderliğindeki bir konsorsiyum tarafından yürütülmektedir. Bu belgenin içeriği tamamen B&S liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğundadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtılmak zorunda değildir.

Kamu kurumlarının STÖ'lere sağlayacağı finansman için model standartlar

1. Giriş

Bu standartlar, Kıbrıs'ın kuzeyindeki sivil toplum örgütlerine (STÖ'ler) finansman sağlayan tüm "kamu kurumları" için birleşik bir çerçeve oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu standartlar, STÖ'lere aynı desteğin sağlandığı durumlar için de geçerlidir. Standartlar, AGİT Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi (AGİT/DKİHO) ve Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonu (Venedik Komisyonu) tarafından ortaya konan Örgütlenme Özgürlüğü Ortak Kılavuz İlkelerini temel almaktadır.

Aşağıda sıralanan ilke ve standartlar, çeşitli 'kurumlar' tarafından çıkarabilecek ayrıntılı 'kamu' finansmanı 'tüzüklerinde' daha da detaylandırılabilir.

2. Kamu finansmanı ilkeleri

Burada sıralanan ilkeler, sivil toplum örgütlerinin ve faaliyetlerinin finanse edilmesinin toplumlara ve kurumlara fayda sağlayacağı anlayışına dayanmaktadır.

STÖ'lerin Bağımsızlığı

Finansman kaynağı ne olursa olsun, STÖ'ler herhangi bir hükümetin kontrolü altında değildir veya bunlardan talimat almazlar. Kamu kurumlarının eylemlerini veya önerilerini tartışmaya açmakta veya bunlara itiraz etmekte özgürdürler.

Şeffaflık

STÖ'lerin idareden aldıkları kamu finansmanı mümkün olduğunca şeffaf olmalıdır. Bu, diğerlerinin yanı sıra, finansman için başvuru imkânı duyurusu, değerlendirme kriterleri ve finanse edilen projelerin/faaliyetlerin listesi ve sağlanan miktarlar gibi en önemli bilgilerin yayımlanmasını içerir.

Eşit muamele ve adil rekabet

Finansman başvuruları objektif ve adil kriterlere göre değerlendirilmeli ve seçim, tekliflerin çıkar çatışmalarından uzak, tarafsız bir şekilde değerlendirilmesine dayanmalıdır.

Hesap Verebilirlik

STÖ'ler aldıkları fonlarla elde ettikleri sonuçları raporlamalıdır.

Orantılılık

Başvuru sürecinin, uygulamanın ve raporlamanın külfeti, sağlanan fon miktarıyla orantılı olmalıdır.

3. Sürecin temel aşamaları:

a. Kamu finansmanının planlanması

Minimum standartlar:

- Kurumlar, fon tahsislerine ve aynı desteklere nasıl karar vereceklerine dair açık prosedürler geliştirmeli ve bu prosedürler kamuoyuna duyurulmalıdır. Bu prosedürler, farklı tematik alanlarda çalışan STÖ'ler ile işbirliği içinde geliştirilmelidir.
- Kurumlar, finansman için öncelikleri STÖ'lerle birlikte belirlemelidir. Her yıl değişebilecek öncelikler olmakla birlikte, kurumlar daha stratejik ve uzun vadeli hedeflere de odaklanmalıdır.
- Kurumlar proje finansmanının süresine karar vermelidir. Kısa vadeli projeler anlık sorunları çözerken, daha uzun vadeli destek sorunların kökenlerinden bir kısmını ele alabilir.
- Kurumlar, proje başvuru sürecinden sorumlu bir yetkili atmalı ve bu yetkili sivil toplum örgütleri için bir irtibat noktası işlevi görmelidir.
- Kurumlar, web sitelerinde, STÖ'lerin finansmanı/aynı desteği ile ilgili tüm bilgileri yayınlacakları bir bölüm belirler.
- Kurumlar, yıl içinde düzenlemeyi planladıkları hibe yarışmalarını içeren yıllık bir program hazırlar ve web sitelerinde yayınlar.

Uygulanabilir AGİT/DKİHO ve Venedik Komisyonu ilkeleri

“Dernekler, kamu finansmanı ve desteğine ilişkin mevzuat ve politikaların hazırlanmasında yer almalıdır.” (madde 207)

“Devletler ayrıca uzun vadeli finansman, üretilen hizmetlerin veya uygulanan projelerin gerçek maliyetlerinin karşılanması veya derneklere sağlanan kurumsal desteğin karşılanmasına olanak tanıyan mekanizmalar kurabilirler.” (madde 210)

b. Proje uygulama şartları

Minimum standartlar:

- Prosedürler ve başvuru süreci mümkün olduğunca basit olmalıdır. Başvurunun bir parçası olarak sunulacak belgeler mümkün olduğunca sınırlı olmalıdır. Belgelerin çoğu, başarılı başvuru sahipleri tarafından sözleşme imzalanması aşamasında sunulmalıdır.
- Kurumlar, başvuru sahipleri için uygunluk kriterlerini belirlerken, bunların aşırı kısıtlayıcı olmamasını ve adil rekabete izin vermesini sağlamalıdır.
- STÖ'lere yönelik proje finansmanı, personel ve idari giderleri kapsayan harcamalara izin vermelidir.
- Düzenlemeler, kuruluşların proje uygulamasıyla ilgili maliyetleri karşılamak için yeterli finansmana sahip olmalarını sağlamak amacıyla avans ödemesine (ön finansman) izin vermelidir.

Uygulanabilir AGİT/DKİHO ve Venedik Komisyonu ilkeleri

“STÖ'lere yönelik her türlü kamu desteği açık ve objektif kriterlere tabi olmalıdır.” (madde 205)

“Her bir dernek için mevcut kamu fonlarının seviyesini **belirlemeye yönelik kriterler** objektif olup ayrımcı olmamalı, kamuya açık ve erişilebilir olan kanun ve/veya yönetmeliklerde açıkça belirtilmelidir.” (madde 208)

c. Kamu finansmanı karar ve açıklama süreci

Minimum standartlar:

- Kurum (aynı destek de dâhil olmak üzere) STÖ program ve projelerini finanse etme olanağına ilişkin bilgileri, web sitesinin belirlenen bölümünde yayınlamak da dâhil olmak üzere, mümkün olduğunca geniş bir şekilde yaymalıdır. Kurum ayrıca STÖ e-posta listeleri vb. aracılığıyla da tanıtım yapacaktır.
- Finansman programının duyurusu, başvuru sahipleri için kılavuz ilkeleri, başvuru ve bütçe formlarını, sözleşme taslağını ve diğer ilgili belgeleri içermelidir. Kılavuzlar aşağıdaki konularda bilgi içermelidir:
 - o Desteklenecek faaliyet türleri;
 - o Desteklenmeyecek faaliyet türleri;
 - o Uygun ve uygun olmayan harcamalar;
 - o Değerlendirme kriterleri;
 - o Başvuru ile birlikte sunulması gereken tüm belgelerin kontrol listesi.
- Başvuru için belirlenen zaman çizelgesi, proje tekliflerinin hazırlanması için yeterli süreyi sağlamalıdır. Teklif hazırlama için makul süre 30 gündür.
- Proje başvuruları, sivil toplum temsilcilerinin de dâhil olabileceği bağımsız değerlendiriciler tarafından yayınlanan değerlendirme kriterlerine göre değerlendirilmelidir.
- Kurumlar aynı destek sağlarken de başvuru için açık bir yönlendirme ve yeterli süre sağlamalı ve destek talepleri, önceden belirlenmiş ve kamuya açık kriterlere göre değerlendirilmelidir.
- Reddedilen başvurular, neden finansman için uygun bulunmadıklarına dair bilgi alacaktır.

Uygulanabilir AGİT/DKİHO ve Venedik Komisyonu ilkeleri

“Kamu finansmanı **şeffaf bir süreç işletilerek tahsis edilmeli ve potansiyel olarak ilgili tüm derneklere ulaştırılan geniş bir bilgilendirme kampanyası eşlik etmelidir.** ... Fon tahsisi rekabetçi bir süreçle yapıldığında, kamu fonu başvurularının değerlendirilmesi **objektif** olmalı ve rekabet için ortaya konan ve önceden kamuoyuna duyurulan **açık ve şeffaf kriterlere dayanmalıdır. Değerlendirme süreçlerinin sonuçları, fon alamayan derneklerin başvurularına ilişkin bilgiler gibi, bazı projelere fon verilip bazılarının verilmemesinin nedenleri belirtilerek kamuoyuna açıklanmalıdır.**” (madde 211)

d. Sonuçların ve raporlamanın şeffaflığı

Minimum standartlar:

- Kurumlar, STÖ'lerle istişare içinde geliştirilmiş açık bir raporlama formu hazırlamalıdır.
- Örgütler aldıkları fonları nasıl harcadıklarını ve proje faaliyetlerini nasıl uyguladıklarını raporlamakla yükümlüdür.

- Proje raporlaması çok külfetli olmamalı ve sağlanan fon miktarıyla orantılı olmalıdır.
- Kurumlar elde edilen sonuçlar ve her bir projeye sağlanan toplam tutar hakkındaki bilgilerin kamuya açık olmasını sağlamalıdır.
- Kurumlar, örgütlere, başvuru ve uygulama süreci hakkında geri bildirimde bulunma fırsatı tanınmalıdır. Programı iyileştirmek için alınan geri bildirimleri değerlendirmeli ve dikkate almalıdır.

Uygulanabilir AGİT/DKİHO ve Venedik Komisyonu ilkeleri

*“Kamu makamları, yararlanıcılara ilişkin verilerin yanı sıra her birine tahsis edilen fon miktarları ile fonun hangi amaçla kullanıldığına ilişkin verileri sağlayarak fon tahsisi konusunda **kamuoyunu bilgilendirmelidir.**” (madde 209)*

*“Kamu desteğine ilişkin raporlama gereklilikleri **ok külfetli olmamalı** ve en azından alınan kamu desteği düzeyiyle **orantılı** olmalıdır.” (madde 214)*

Faydalı kaynaklar:

AGİT/DKİHO ve Venedik Komisyonu, Joint Guidelines on Freedom of Association ( rg tlenme  zg rl ğ  Rehberi)- [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2014\)046-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2014)046-e)

Vanja Skoric (ECNL), Standards and Good Practices for Public Funding of Civil Society Organizations (Sivil Toplum  rg tlerinin Kamu Finansmanına İlişkin Standartlar ve İyi Uygulamalar) - https://ecnl.org/sites/default/files/2020-09/TUSEV%20Public%20Funding%20Report_Final.pdf

ECNL, Comparative Approaches to Public Funding for CSOs (ST 'lerin Kamu Finansmanına İlişkin Karşılaştırmalı Yaklaşımlar)- <https://ecnl.org/sites/default/files/2023-02/Comparative%20approaches%20to%20public%20funding%20for%20CSOs.pdf>

ECNL, Public Funding for CSOs - Good Practices in the European Union and Western Balkans (ST 'ler için Kamu Finansmanı - Avrupa Birliği ve Batı Balkanlar'daki İyi Uygulamalar)- https://www.icnl.org/wp-content/uploads/cfr_engb54.pdf